

Valtiovarainministeriö

VN/23487/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vuoden 2024 talousarvioesitykseksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi vuoden 2024 talousarvioesitykseksi.

SAK kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa.

Monet ehdotuksista vaativat laajempia perusteluja ja vaikutusarvioita

Lausunto on jaettu osiin talousarvioesityksen ehdotusten mukaan.

Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen uudelleenkohdentaminen

Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisen arvioitiin lisäävän työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä, joten muutoksen kustannus oli noin 70 000 euroa per työllinen.

Vastaavasti nyt esitetyn muutoksen kustannus per työpaikka on korkea, eikä se merkittävästi paranna työn teon kannusteita. Lisäksi esityksen kohdentuminen on epätasapainossa, koska muutokset kohdistuvat suurituloisille. Muutosta ei voida perustella työllisyyspolitiikan tai valtiontalouden tasapainottamisen näkökulmasta.

Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus

Ei ole perusteltua, että hallitus korottaa matkakuluvähennyksen omavastuuta tilanteessa, jossa tavoitteena on työn kannustimien parantaminen verotuksen keinoin. Lisäksi asiassa on huomioitava suhdannepoliittiset näkökulmat. Matkakuluvähennyksen osalta esitysluonnos ei myöskään sisällä vaikutusarvioita, ja nämä tulisi lisätä esitykseen.

Jos hallituksella on poliittinen tahtotila kompensoida polttoaineiden hinnannousun kustannuksia, matkakuluvähennyksen käyttäminen tai ns. tasapalautus olisi perustellumpi keino kuin esimerkiksi liikennepolttoaineiden verotuksen kevennykset.

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

15.9.2023

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän määräaikaisen kotitalousvähennyksen korotuksen jatkaminen vuodella 2024 ja kotitalousvähennyksen ulottaminen kotona annettaviin fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin

Vaikka kotitalousvähennykseen kohdistuville esityksille voidaan nähdä perusteita esimerkiksi ikääntyvien ihmisten kuntoutuksen näkökulmasta, kotitalousvähennystä koskeneen tutkimuksen mukaan kotitalousvähennys ei kaikissa tilanteissa lisännyt työllisyyttä, kasvattanut palveluiden kysyntää tai vähentänyt harmaata taloutta. Kotitalousvähennyksen kustannus on vuositasolla yli 400 miljoonaa euroa. Kotitalousvähennyksen roolia ja perusteita verojärjestelmässämme tulisi tarkastella kriittisemmin.

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen jatkaminen vuodelle 2024

Koska keskustelut EU:n komission kanssa pysyvän rahastopoikkeuksen valtioneuvoston näkökulmista ovat edelleen kesken, poikkeuksen jatkaminen määräaikaisena on perusteltua. Vuoden määräaika rahastopoikkeuksen jatkolle on tarkoituksenmukainen.

Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotuksen määräajan pidentäminen 7 vuoteen

Tutkimuskirjallisuuden valossa muutosta voidaan pitää perusteltuna, vaikkakin avainhenkilöverotuksen käyttöaste on alhainen. Tämä voi johtua monesta tekijästä, eikä pelkästään veropolitiikasta. Hallituksen tulisi siis keskittyä myös muihin politiikkasektoreihin, kuten koulutus-, sosiaali- ja maahanmuuttopolitiikkaan puhuttaessa ulkomaisten osaajien houkuttelemisesta Suomeen.

Joka tapauksessa avainhenkilöverotuksen laajentamisen tulee olla tarkkaan perusteltu, koska malli on selkeä poikkeus Suomen normaaliin ansiotuloverotuksen tasoon. Avainhenkilöverotuksen vaikutuksia on seurattava tarkkaan. Esitysluonnos ei sisällä vaikutusarvioita, ja näitä tulisi täydentää.

Perintöveron maksuajan pidentäminen 10 vuoteen

Kun Verohallinto on perukirjan perusteella tehnyt verotuksesta perintöveropäätöksen, verovelvollinen saa tiedon perintöveron määrästä ja maksupäivästä. Maksueriä on yleensä yksi tai kaksi. Ensimmäinen eräpäivä on noin kolmen kuukauden kuluttua päätöksestä ja toinen kaksi kuukautta ensimmäisen maksuerän jälkeen.

Haastavina voidaan pitää erityisesti tilanteita, joissa peritty varallisuus koostuu muista kuin likvideistä varoista, esimerkiksi kiinteistöstä tai asunto-osakkeista. Lisäksi haasteita voi syntyä perintöverotusarvon

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

15.9.2023

erotessa suuresti käyvästä arvosta, mikä voi vaikeuttaa omaisuuden myymistä.

Perintöveron maksuun voi hakea maksujärjestelyä. Maksujärjestelyn kesto on enintään kaksi vuotta. Maksujärjestelyn aikana jäännösverolle lasketaan viivästyskorkoa alkuperäistä eräpäivää seuraavasta päivästä alkaen todelliseen maksupäivään asti. Viivästyskorko on seitsemän prosenttia vuonna 2023, mitä voidaan pitää korkeana perintöverotuksessa varsinkin edellä kuvatuissa tilanteissa.

Edellä mainittuihin näkökohtiin peilaten perintöveron maksuajan pidentämistä voidaan pitää perusteltuna. Perittävän koron ei kuitenkaan tule olla kohtuuttoman korkea. On myös tärkeää huomioida perintö- ja lahjaveron suuri merkitys valtion budjetissa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry